

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

XC. An Species Vini augeant Effectum Gratiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

sione ad objectionem solum transmittere, ut probabilem illam sententiam, quæ contendit, extremam unctionem esse *per se* institutam ad immediate remittendum peccatum mortale, & non tantum ad remittendum mediatè, vel *per accidens*. quæ particulæ *Per se*, & *Per accidens*, non solum etiam quæstionem nominis, ut Adversarius vult, sed specialem Intentionem Institutoris in illa sententia deotarent, alias etiã S. Thomas, loco de extrema unctione citato in corp. articuli faceret quæstionem nominis, distinguendo inter effectum principalem, & non principalem. Audiamus nunc verba P. Haunoldi. [38. Inquit, cum Card. Lugo, ideo hoc esse probabile de Extrema Vnctione, quia probabiliter est instituta ad tollendum, quod reliquum est peccati seu culpæ, seu pænæ, juxta dispositionem subjecti, & quidem si hoc facit (Ecce, non asserit, sed transmittit) non per accidens, sed per se id facit.] Ratio autem transmittendi ut probabile, quod Extrema unctio mortalia in defectum sacramentalis pœnitentiæ inculpabiliter omittat, cum imperfecta contritione remittat, Specialis est, Primò: quia S. Jacobus c. 5. universaliter ait: *Si in peccatis est, dimittentur ei.* Secundò, quia per Formam Vnctionis universaliter dicitur: *Indulgeat tibi DEVS, quidquid deliquisti &c.* Tertiò, quia extrema Vnctio sæpe confertur ijs, qui nequeunt amplius elicere contritionem, & quibus tamen sæpe antea solum attritis maximè necessaria esset Vis immediatè remittendi peccata.

CONTROVERSIA XC.

EFFECTVS EUCCHARISTIÆ.

An Species Vini augeant effectum Gratia.

404. Quid P. Haunoldus lib. 4. n. 884. dicens: [Vtraque sententia tam est probabilis intrinsecè & extrinsecè, ut inter illas difficilis sit electio. In affirmativam magis propendeo.] debuisset magis in negativam propendere, non persuader Adversarius ex S. Thoma, opusculo 58. cap. 29. asserente: [Si aut sumit sacerdos Sanguinem Christi sacramentaliter de calice: sic populus eum sumit Intellectualiter sub specie panis de ipso corpore Christi, & est eis tam utilis, & tam dulcis, ut Sacerdotibus, qui sumunt eum sub specie Vini de calice.] Ex sumptione enim intellectuali, qua fideles firmissimè credunt, sanguinem esse annexum corpori Christi realiter sumpto sub specie panis, non probatur augmentum gratiæ

ex opere operato, supponentis sumptionem sacramentalem, sed solummodo infertur augmentum gratiæ, correspondens sumptioni intellectuali, id est, merito fidei: quo tamen fieri potest, ut hæc sumptio sit tam utilis, quàm sumptio sacramentalis, seclusa æquali fide, & propter sumptionem realem totius Christi sub una specie sit æquè dulcis. Quod si tamen fidei addatur utriusque speciei sumptio sacramentalis, adeoque si sanguis à sacerdotibus sumatur sacramentaliter, & Intellectualiter, non ostenditur ex S. D. quod sumptioni sacramentali nullum superaddatur augmentum gratiæ, causatum à Sacramento ex opere operato: sed contrarium potius P. Haunoldus n. 886. probavit ex hymno Angelici Doctoris, quo utens Ecclesia dicit: *Dedit & tristibus Sanguinis poculum*: ut scilicet, quemadmodum David ps. 103. prædixit, *Panis cor hominis confirmet & Vinum letificet cor hominis.*

405. Respondit quidem, ut audio, Adversarius ad hoc testimonium S. Thomæ, à quodam Viro Docto in publica disputatione ipsi obiectum, Angelicum Doctorem postmodum versiculum tantum addidisse ad complendum Metrum. Verum crediderim S. Magistrum potius Veritati, quàm Poësi aut arti fingendi, an versificandi insistere voluisse, dum signo Symbolico Specierum Vini, in poculo propinatorum, specialem effectum gratiæ latificantis cor hominis, symbolo correspondentem adscripsit, & pro singulari Beneficio commemoravit: id quod colligitur ex ipso loquæ, ab Adversario citato. Nam circa initium capitis 29. cum S. D. quævisset, quare Sacramentum sumitur sub specie duplici, cibi & potus, sive Panis & Vini, prima ratio his ab illo Verbis exprimitur. *Ut Ornatum & perfectionem convivij sui, & mensæ demonstraret, sub specie panis & Vini simul Sacramentum altaris administrat.* Atqui si Christus sub specie Vini administrans Sacramentum, & dans tristibus Sanguinis poculum, nullam specialem refectionem animæ, per intensiorem gratiam, cum majori in rebus tristibus auxilio & robore connexam, exhiberet, nihil perfectionis convivij sui demonstraret, sed inane signum, sicut inane poculum apponeret; quod sanè S. Thomas noluit asserere, & ideo prædictus versiculus in hymno non est inane complementum Metri.

406. Idem colligitur ex altera ratione, à S. D. ad præmissam quæstionem his verbis reposita: *Secunda: ad redemptionis corporum nostrorum, & animarum simul saginationem.* Iterum subsumo. Atqui administratio Sacramenti sub specie Vini nihil adiciens gratiæ, quæ est corporum & animarum spiritualis sagina, quatenus majorem gloriam corporum & animarum in cælo præstat, nihil conduceret ad saginationem:

D d

Ex

Ergo administratio Sacramenti sub specie Vini adjicit augmentum gratiæ.

407. Id ipsum ulterius confirmatur ex citato S. Doctore, quando ibid. post medium inquit. *Secundo queritur, quare populus non accipit Sanguinem sub specie Vini, sicut Sacerdos?* & mox rationem reddens, ait: [Prima est, ad habendum Vas congruum, hujus Sanguinis contentivum. Sicut enim Vinum vas specialius & diligentius præparatum, in quo servetur, exigit, quam panis; sic sub specie Vini Sanguis Christi sumendus solum Sacerdotibus conceditur, tanquam Vasis Domini ad hoc specialiter consecratis, & sacra religione constrictis, & Virtutum pulchritudine excellentius præornatis.] Infero. Ergo tanta præparationi ad sumendum Sanguinem Christi sub specie Vini, intuitu Sanguinis ex opere operato correspondet intensior gratia: ut sic non propter Vini species solum, sed propter Sanguinem, æquè quidem præsentem sub speciebus panis, sed non æquè fructuosum, major præparatio, & Virtutum apparatus exigatur. Sic nec Sacerdotes de gravamine obligationis majoris, nec Laici de negatione Specierum Vini ullam amplius conquerendi causam habent, dum hi levamine obligationis, illi autem gravaminis fructu potiuntur.

408. Atque ex hoc patet Solutio communis argumenti, desumpti ex querela laicorum, & maxime hæreticorum contra negatum laicis calicem. Quibus à Trid. sess. 21. cap. 3. respondetur, quod ad fructum attinet, nulla gratia necessaria ad salutem (NB. non dixit nulla simpliciter, sed nulla necessaria ex Christi præcepto sumendi integrum Sacramentum quoad substantiam, non autem quoad ejus perfectionem integram) eos defraudari, qui unam speciem solum accipiunt. Unde tantum abest S. Thomas l. c. à sententia Adversarii, ut ibid. potius contrariæ triplicem rationem, & præcipuam objectionis veram solutionem statuatur. Unde etiam 3. p. q. 80. a. 12. ad 3. dixit. *Potest autem à populo Corpus sine Sanguine sumi. Nec exinde sequitur aliquod detrimentum* (scilicet nec integritatis Sacrificij) quia Sacerdos in persona omnium Sanguinem offert, & sumit, (nec Integritatis Sacramenti) quia sub utraque specie totus Christus continetur. Ecce quomodo S. Doctor duplici ratione adjecta non excludat detrimentum intensioris gratiæ, sed duplicis integritatis, à me indicatæ: ideo etiam iste textus, quem videbatur Adversarius pro se potuisse adducere, pro P. Haunoldo militat.

409. Urget Adversarius. [Nec per ambas species plenior ex parte rei significata, significatur resectio, quam per alteram, quandoquidem sub utraque totus Christus sumatur.] Respondetur subjunctam rationem esse insufficientem ad probandam assertionem, quia aliud est, sub utraque specie seorsim sumi totum Christum, & aliud sumi perfectum convivium, adeoque perfectioris gratiæ significativum, & cau-

fativum: quod posterius membrum negavit S. Doctor supra relatus, & loco proxime allegato a. 12. in corp. inquit: [Quod circa usum hujus Sacramenti duo possunt considerari. Unum ex parte ipsius Sacramenti: aliud ex parte summentium. Ex parte quidem ipsius Sacramenti convenit, quod utrumque sumatur, scilicet & corpus, & sanguis, quia NB. in utroque consistit perfectio Sacramenti, & ideo quia ad Sacerdotem pertinet, hoc Sacramentum consecrare, & perficere, nullo modo debet corpus Christi sumere sine sanguine.]

410. Instat ulterius Adversarius, [Si ex differentia, quæ est in modo significandi, posset aliquid concludi, etiam Baptismus collatus per immersionem, qua expressius ex modo significandi denotatur conspectura Baptizati cum Christo, majorem gratiam causeret, quam cum conferretur per aspersionem. Unde argumentum Haunoldi ex indicato principio desumptum, non subsistit; sed quemadmodum de Manna exod. 16. refertur, nec qui plus collegerat habuit amplius, nec qui minus paraverat, reperit minus: ita interprete S. Doctore l. c. qui habet æqualiter (quantum est ex parte Sacramenti) de Eucharistico Botro sumit, *Vram* (scilicet corpus Domini) in cibum, & Sanguinem in potum] Verum, Adversarius non assecutus est Vim argumenti, ex S. Thoma allati: quia Species vini juxta S. D. non tantum spectant ad clarius significandam resectionem spirituales animæ, sed insuper ad perficiendum & magis integrandum Sacramentum in ratione convivij, adeoque per conjunctionem specierum Vini causatur major gratia, non præcisè quia clarius, sed quia integralius significatur resectio, tam per modum cibi, quam per modum potus, ut proinde utrique symbolo debeat correspondere causalitas specialis gratiæ.

411. Unde patet disparitas cum Immersione, quæ non magis integratur aut perficitur Baptismus. & disparitas cum Manna, quod si consistebat tantum in unica sua specie, sic quidem declarat, sub una eademque specie Eucharistica non plus gratiæ ex opere operato accipi, siue in magnâ, siue in parvâ, siue in unâ, siue in pluribus hostijs, Christi corpus sumatur, & siue multum siue parum ex calice bibatur: nõ autem denotat sub specie diversa Vini nihil intensioris ac specialis gratiæ sumi; nam etiam Manna non præstitit effectus potus, sed solius cibi. Quia tamen gratia Sanctificans spirituali modo præstat rationem cibi & potus (prout iustitia dicitur esuriri & sitiri, & à Christo comparatur aquæ Vivæ, & cibo permanenti in vitam æternam) ideo S. D. opusc. 18. cap. 29. in fine, loquens de gratia quoad substantiam, non quoad intensiorem, rectè dixit: *Duo Sumo in botro, Vram scilicet Corpus Domini in cibum, & ex una fago dulcem licet Corpus Domini in potum.* Itaque P. Haunoldus propendens mentem S. Thomæ non debuit propendere

dere in sententiam Adversarij: sicut nec in eandem propendit, sed absolute contrariam docuit Religioſæ obſervantiæ in allegandis contrarijs Autoribus ſtudioſiſſimus P. Philippus à Sanctiſſima Trinitate, Carmelita Diſcalceatus, diſp. 7. de Euch. dub. 4. adducens recentiores Diſcipulos S. Thomæ.

CONTROVERSIA XCI.

PECCATA DUBIA.

An ſint Materia Neceſſaria Confeſſionis.

412. **N**on dubito, quin Sanctiſſimi & humillimi Aquinatis graviter indignante Modeſtiâ, Adverſarius ita theſin ſuam auſpicatus ſit: [Parùm intereſt, quòd, ut notavit Hauldus lib. 4. n. 104. quando adest probabilis ratio, à quâ potuit homo prudens moveri ad judicandum, peccatum non eſſe commiſſum, NB. Theologi conveniant non eſſe obligationem confeſſendi, etiamſi adſit non ſolùm ſuſpicio quædam de peccato commiſſo, ſed etiam quædam probabilitas: NB. pravalet enim Authoritas S. Thomæ 4. diſt. 21. q. 2. a. 3. ad 1. ſic oppoſitum ſentientis, dum ait] [Quando aliquis dubitat de aliquo peccato, an ſit mortale, tenetur illud conſideri dubitatione manente: quia qui aliquid committit, vel omittit, in quo dubitat eſſe mortale peccatum, peccat mortaliter, diſcrimini ſe committens. Et ſimiliter periculo ſe committit, qui de hoc, quod dubitat eſſe mortale, negligit conſiteri. Non tamen debet aſſerere illud eſſe mortale, ſed cum dubitatione loqui, & judicium Sacerdotis exſpectare.]

413. Verùm, ponamus interim, quòd Adverſarius propriam S. Doctoris mentem rectè ſiſſecutus, quomodo, ſi ceteri Theologi, de negatione obligationis confeſſendi peccata dubia omnino conveniant, ſtabit lex illa poſitiva ſine ſufficienti promulgatione, cum ipſe S. Doctor 1. 2. q. 90. a. 4. in C. expreſſè dicat: [Ad hoc, quòd lex Virtutem obligandi obtineat, quod eſt proprium legis, oportet, quòd applicetur hominibus, qui ſecundùm eam regulari debent: talis autem applicatio ſit per hoc, quòd in notitiam eorum deducitur ex ipſa promulgatione: Unde promulgatio ipſa neceſſaria eſt ad hoc, quòd lex habeat ſuam Virtutem.] Quomodo autem cenſebitur lex poſitiva Chriſti ſufficienter promulgata, ſi Theologi, qui indotioribus debent Divinas leges promulgare, & declarare, de negatione legis conveniant, etiam poſtquam legerunt, & aliter, quàm Adverſarius, interpretati ſunt S. Thomam?

414. Itaque Adverſario ego cavendum puto, ne dum S. Thomam ceteris Theologis, & negatione obligationis confeſſendi peccata poſitive dubia convenientibus, dicit pravalet, ipſe ſuam interpretationem D. Thomæ, dicat pravalet interpretationi cæterorum Theologorum, quorum nomine hic adſcribam in investigandis obligationibus Moralibus Verſatiſſimi Thomiſtæ interpretationem: ſic enim Sylveſter, Sacri Palatii Magiſter digniſſimus, ſcribit in ſua Summa Verb. Confeſſio 2. q. 3. [Quæritur, utrum dubitans de aliquo an ſit mortale, teneatur illud conſiteri? Et dicit S. Thomas, quòd ſic: aliter periculo ſe committit, vel omittit, in quo dubitat eſſe mortale. Sed tamen Notandum eſt (præſertim Adverſario, S. Thomam loquentem de dubio negativo, & propriè dicto, explicanti de dubio poſitivo, cujus diſcrimen hic annotatur) ex doctrina ejus, & communiter omnium, quòd aliud eſt ſcire, aliud opinari, & dubitare: quia ſcire, ut ex definitione ejus patet, habet certitudinem ſine hæſitatione de oppoſito: opinari verò non habet certitudinem ſine hæſitatione: ſed habet aſſenſum, vel credulitatem cum ſimilitudine de oppoſito: dubitare verò NB. non habet aſſenſum, vel credulitatem alicujus: ſed propriè dicitur, quando aliquis aliquam ſententiam nec credit, nec decredit, ſed eſt in æquilibrium, non declinans magis ad unam partem, quàm ad aliam, ſaltem notabiliter, etiamſi aliquo conjeſtetur leviter ſine probabili ratione de altera earum. Qui ergo NB. opinatur probabili ratione de aliquo, quòd non ſit mortale, non tenetur illud conſiteri.] Ita Sylveſter.

415. Videamus nunc Rationem, quam Adverſarius communi Theologorum ſententiæ, & Angelici Doctoris genuinæ interpretationi opponit. [Si quis dubius de morbo, de remedio non cogitaret, ageret impudenter; & Venator ſi dubitet, an illud, quod movetur, ſit homo, vel fera, tenetur non ſaculari: ſic etiam, qui ita dubitat, an peccatum ſit commiſſum, vel utrum ſit mortale, ut pro & contra probabilis ſe offerat ratio, illud ad Sacramentale tribunal, quod poſt peccatum commiſſum eſt reo favorable, debet deferre.] Si Adverſarius intuliſſet in altero membro paritatis, quòd, qui dubitat, an peccatum ſit commiſſum, vel utrum ſit mortale, debeat cogitare de remedio, ne, ſi revera fuerit commiſſum mortale, remedium negligens, æternæ mortis damnum ſubeat; facile concederetur ipſi paritas: quia tamen, quàm diu non aliunde probat, dari obligationem confeſſendi peccata poſitive dubia, id eſt, pro quibus eſt poſita ratio probabilis in utramque partem, tam diu poteſt dari aliud remedium contra illa nempe abſolutio indirecta, ſicut datur de non occurrentibus memoria, vel contritio perfecta;

Id 2. idco